DEN DANSKE ØKONOMISKE SITUATION[1]

Året 1957 bragte, betragtet under ét, nogen forøgelse af den økonomiske aktivitet, men efter opgangen i slutningen af 1956 og begyndelsen af 1957 stagnerede udviklingen, og i oktober kvartal var der en tydelig tendens til nedgang i aktiviteten. I oktober kvartal lå industriproduktionen således gnstl. 2 pct. lavere end i samme periode i 1956, medens den for hele året 1957 viste en fremgang på 5 pct. fra det foregående år.

De oplysninger, der foreligger om *forbruget*, tyder på, at dette har gennemløbet en lignende udvikling. Indeks for detailomsætningen (1947 = 100) var i gennemsnit for 1957 155 mod 148 i 1956, en stigning på knap 5 pct., men fra oktober kvartal 1956 til oktober kvartal 1957 var stigningen kun ca. 1 pct., og i beklædningsbrancherne lå omsætningen i oktober kvartal lavere i 1957 end i 1956. Det kan iøvrigt nævnes, at omsætningen af nærings- og nydelsesmidler er steget fra 152 i 1956 til 155 i 1957, af beklædning fra 130 til 137 og af andre forbrugsvarer fra 160 til 182. Den betydelige stigning i den sidste gruppe står bl. a. i forbindelse med den stærkt forøgede afsætning af fjernsynsapparater. Antallet af nytilmeldte fjernseere i 1957, ca. 70.000, var dobbelt så stort som i 1956, og det samlede antal tilmeldte fjernseere var ved udgangen af 1957 steget til ca. 113.000. Af nye personautomobiler indregistreredes 32.900 mod 29.200 det foregående år.

Også *investeringerne i fast kapital* synes at have været større i 1957 end i 1956. Dette gælder i hvert fald *byggeriet*. I årets sidste halvdel blev der imidlertid påbegyndt væsentligt mindre byggeri end i andet halvår 1956, og der var mindre byggeri under opførelse ved årets udgang end ved udgangen af 1956. Endvidere skal til yderligere belysning af udviklingen af den økonomiske aktivitet nævnes, at *industriens eksport* (incl. kød- og mælkekonserves) lå ca. 14 pct. højere end i 1956. Stigningstakten var omtrent den samme som fra 1955 til 1956 for industrieksporten under ét, men det bør dog nævnes, at maskineksporten har vist tegn til stagnation.

I de første måneder af 1957 stod *importen* under indflydelse af Suez-

[1]) Se også tabelbilaget bag i hæftet.

krisens prisstigninger, men med den derefter følgende nedgang i priserne på de internationale råvaremarkeder og stagnerende aktivitet gik den tilbage og lå i de tre sidste kvartaler lavere end i 1956. Den samlede eksport lå derimod trods landbrugets afsætningsvanskeligheder stadig højere end det foregående år, *importoverskuddet* var lidt mindre end i 1956, og *valutastillingen* bedredes. Hertil bidrog også *skibsfartens* forøgede valutaindtjening.

Udsigterne for 1958 synes på baggrund af udviklingen i ind- og udland i den sidste tid at tegne sig højst usikre. Løn- og indkomststigningen i 1957 var efter alt at dømme mindre end det foregående år, men de nye overenskomster på arbejdsmarkedet i år vil i alt fald medføre nogen lønstigning og dermed en tendens til øget forbrug. På den anden side vil de finansielle foranstaltninger, der blev gennemført i sommeren 1957, stadig øve en forbrugs- og aktivitetshæmmende og dermed importbegrænsende virkning. (Jfr. dog også tilbagebetalingen af den første bundne opsparing, som vil finde sted i 1958). Hvad den udenlandske efterspørgsel angår, må man på baggrund af konjunktursvækkelsen i en række lande, først og fremmest USA, regne med nedgang i hvert fald for investeringsvarer, og en væsentlig nedgang i skibsfartens valutaindtjening synes uundgåelig.

LANDBRUGET

Den samlede animalske landbrugsproduktion var i 1957 godt 7 pct. større end det foregående år. Denne betydelige produktionsudvidelse er gennemført samtidig med en stærk nedgang i importen af foderstoffer på grundlag af det gode høstudbytte i 1956 og 1957. Høstudbyttet i 1957 er foreløbig beregnet til 140 mill. afgrødeenheder eller godt 2 mill. a. e. mere end i 1956, 8 mill. a. e. mere end gennemsnittet for årene efter 1950 og kun 3 mill. a. e. mindre end den hidtidige rekord i 1953.

Forøgelsen af husdyrproduktionen omfatter alle hovedgrupper med undtagelse af æg, hvor produktionen var uforandret i sammenligning med 1956. Okse- og kalvekød viser en stigning på næsten 14 pct., medens produktionen af svinekød og flæsk lå 9 pct. højere end det foregående år. Forholdet mellem flæske- og kornpris udviklede sig i sidste halvdel af 1956 og første halvdel af 1957 på en måde, der måtte tilskynde til en udvidelse af svinebesætningerne. Ved tællingen i begyndelsen af oktober var den samlede svinebestand steget til 5.577.000 stkr. mod 4.777.000 i slutningen af 1956, men i løbet af oktober kvartal reduceredes den til 5.294.000. Allerede fra omkring midten af 1957 var dog antallet af søer nedadgående, og ved den seneste tælling den 29. december var antallet af første gang drægtige søer kun 79.000 mod 119.000 på samme tid i 1956. Svineslagtningerne vil derfor antagelig om nogle måneder vise en faldende tendens.

Trods en produktionsforøgelse på 7 pct. var værdien af den animalske

Høstudbyttet.

(Mill. afgrødeenheder).

	1950–54 gnstl.	1955	1956	1957
Hvede	2.9	2.5	2.7	2.7
Rug	3.1	1.9	2.9	3.2
Foderkorn	32.8	36.8	38.8	39.9
Korn (kærne) i alt	38.8	41.2	44.4	45.8
Bælgsæd	0.2	0.2	0.2	0.2
Kartofler	4.2	3.1	4.5	3.5
Foderroer m.v. (rod)	26.9	23.2	31.8	27.7
Sukkerroer til fabrik (rod)	5.2	4.5	5.8	7.3
Rodfrugter (rod) i alt	36.3	30.8	42.1	38.5
Hø	7.4	8.9	5.7	8.2
Halm	10.4	10.5	10.7	10.7
Græs og grønfoder fortæret frisk	34.6	31.9	29.9	31.3
Roetop opfodret frisk	1.6	2.2	2.4	2.5
Ensileringsafgrøder	2.7	2.4	2.5	2.9
Samlet høstudbytte	132.0	128.1	137.9	140.1

landbrugsproduktion, opgjort på grundlag af priserne ved salg fra producent, 2 pct. lavere end 1956. Medens priserne på slagtekvæg og på okse- og kalvekød samt ostepriserne i gennemsnit for hele året var praktisk taget uændrede i forhold til 1956, faldt smørnoteringen fra gnstl. 659 øre pr. kg i 1956 til 551 øre i 1957 og noteringen for 1. kl slagterisvin fra gnstl. 451 øre til gnstl. 387 øre. Også gennemsnitsprisen for æg var lavere end i 1956. I december 1957 var smørnoteringen faldet til 550 øre mod 700 i december 1956, og for 1. kl. slagterisvin var noteringen på de to tidspunkter henholdsvis 332 øre og 467 øre.

Samtidig med nedgangen i priserne er der sket en væsentlig forøgelse af det indenlandske forbrug af smør og af svinekød og flæsk. Forbruget af smør beregnes at være steget fra 39.7 mill. kg i 1956 til 45.1 mill. kg i 1957 eller med næsten 14 pct., og for svinekød og flæsk var tallene 170.8 og 189.6 mill. kg eller en stigning på godt 10 pct. I anvendelsen af mælken er der i øvrigt sket visse forskydninger, som formentlig også står i forbindelse med prisudviklingen. Således er der i 1957 blevet anvendt betydeligt mere mælk til fremstilling af ost og mælkekonserves, hvis priser har holdt sig bedre end smørprisen. Også anvendelsen af mælk til konsummælk og -fløde på hjemmemarkedet er steget, bl. a. fordi der er gennemført en forhøjelse af fedtprocenten i standardmælken fra 3.5 til 3.8. For

Produktionen af de vigtigste husdyrprodukter.

(Mill. kg).

	1956	1957	Stigning i pct.
Mælk	5068	5330	5.2
Smør	165.2	174.0	5.3
Ost	84.3	97.9	16.1
Æg	139.4	138.7	÷0.5
Okse- og kalvekød	237.8	270.1	13.6
Svinekød og flæsk	500.2	545.0	9.0
Mængdeindeks (1949=100)	138	148	7.2
Værdi, mill. kr.	6260	6132	÷2.0

flæsk gælder i øvrigt som for mælk, at en stigende del af eksporten er foregået i form af konserves i stedet for bacon og fersk flæsk.

Med undtagelse af smøreksporten viser eksporten af landbrugets hovedvarer større eller mindre mængdemæssig fremgang i 1957, idet nedgangen i eksporten af levende hornkvæg er mere end opvejet af en stigning i eksporten af okse- og kalvekød. Vesttyskland har som de foregående år været hovedaftageren af levende hornkvæg, men på grund af stigende indenlandsk produktion dalede indførselsbehovet i Vesttyskland stærkt. Til gengæld har det været muligt at afsætte stærkt forøgede mængder af okse- og kalvekød til stort set uændrede priser især i Sverige og Italien, og kvæg- og kødeksporten var som helhed et lyspunkt i landbrugets ellers ret mistrøstige eksportsituation.

Medens kvægeksporten til Vesttyskland således lå væsentligt lavere end i 1956, befæstedes Vesttysklands stilling som hovedmarkedet for danske æg og dansk ost yderligere i 1957, og også smøreksporten til Vesttyskland viste fremgang.

På det engelske smør- og baconmarked medførte stigende tilførsler betydelige prisfald for disse varer. Englands egen smørproduktion udgjorde i de 11 første måneder af 1957 32.000 t mod 24.000 t i samme periode det foregående år, og England importerede i hele året 1957 i alt 371.000 t smør mod 360.000 t i 1956. Da Danmarks smøreksport til England i 1957 er gået lidt ned, er dets andel i tilførslerne til det engelske marked formindsket, og det samme gælder i endnu højere grad Australien og New Zealand. Overfyldningen af det engelske marked skyldes foruden forøgelsen af den indenlandske produktion voldsomt stigende tilførsler fra lande, som ellers ikke spiller nogen større rolle for Englands forsyning med smør. Dette gælder i første række Irland, Finland og Sverige. Smørimporten fra Irland udgjorde i 1957 14.700 t mod 300 t i 1956, fra Finland 20.500 t mod 9.500 og fra Sverige 14.300 t mod 1.400 t, heraf alene i oktober kvartal 10.100 t mod 500 t. I alle disse tilfælde gælder det, at produktionsstignin-

Eksporten af de vigtigste landbrugsprodukter.

	Mængde		Værdi	
	1956 1000 stkr.	1957 1000 stkr.	1956 Mill. kr.	1957 Mill. kr.
Levende hornkvæg	284.4	231.3	339.1	298.2
Heraf til Vesttyskland	244.7	206.8	283.6	261.2
	Mill. kg	Mill. kg		
Okse- og kalvekød	46.3	83.0	219.0	386.9
Heraf til:				
Sverige	5.8	23.1	26.0	95.5
Italien	26.2	37.4	128.9	187.9
Flæsk og svinekød	233.4	249.9	1202.6	1155.2
Heraf til England	222.2	228.7	1144.3	1058.3
Smør	120.7	117.5	828.0	685.3
Heraf til:				
England	88.9	87.1	592.2	481.2
Vesttyskland	12.7	15.0	93.0	106.8
Ost	57.8	62.7	239.0	255.4
Heraf til:				
England	11.2	10.8	51.1	51.3
Vesttyskland	29.3	35.2	102.1	120.6
Æg	98.7	101.9	432.4	424.5
Heraf til:				
England	9.7	4.0	44.7	19.4
Vesttyskland	57.9	65.3	247.1	265.8
Italien	7.3	8.2	31.4	33.8
U.S.A.	13.0	13.8	60.3	60.1

gen i 1957 har været så stærk, at hjemmemarkederne ikke har kunnet aftage den til de høje forbrugerpriser, der er gældende der. Navnlig i årets første og sidste måneder lå engrosnoteringerne i London for dansk smør væsentligt lavere end i 1956, og i gennemsnit for hele året viste noteringen en nedgang på 17–18 pct.

Hvad det engelske baconmarked angår, steg de indenlandske tilførsler fra 212.000 t i 1956 til 216.000 t i 1957 (i 2. halvår dog fra 105.000 t til 113.000 t) og den samlede import fra 322.000 t til 338.000 t. Medens importen af bacon fra Holland er gået tilbage, har både Danmark og Polen forøget baconeksporten til England i 1957, men ligesom for smør falder hovedparten af stigningen i den samlede import her på lande, der normalt ikke i nævneværdigt omfang optræder som leverandører til det engelske marked (Irland, Sverige). Bortset fra en kort periode i årets begyndelse lå engrosnoteringerne for dansk bacon i London i 1957 lavere end det foregående år, i gennemsnit for hele året (for bedste kvalitet), 8–9 pct. lavere.

I alt indbragte eksporten af danske landbrugsprodukter i 1957 4024 mill. kr. mod 4074 mill. i 1956, heraf henholdsvis 3667 mill. kr. og 3703

mill. kr. for husdyrprodukter. Derimod er eksporten af industrielt forarbejdede landbrugsvarer gået stærkt frem. Eksporten af kød- og mælkekonserves er steget fra 436 mill. kr. i 1956 til 562 mill kr. i 1957 og eksporten af sukker fra 24 mill. kr. til 64 mill. kr.

INDUSTRIEN

Indekset for industriproduktionen (1949 = 100) var i gennemsnit for 1957 127 mod 121 for 1956, en stigning på ca. 5 pct. Produktionen af tekstilvarer forøgedes med 14 pct., og stigningen var i det hele taget langt stærkere for konsumvarer end for investeringsvarer. Derimod har nedgangen i oktober kvartal i forhold til 1956 i samme grad ramt begge disse hovedgrupper.

Industriproduktionen.

(Procentvis forandring fra tilsvarende periode det foregående år).

	1956	1. kvt. 1957	2. kvt. 1957	3. kvt. 1957	4. kvt. 1957	1957
Næringsmiddelindustri	0	+ 8	+ 6	+ 7	÷ 2	+ 5
Tekstilindustri	÷ 1	+30	+31	+ 8	÷ 5	+14
Fodtøjs- og beklædningsindustri	÷ 4	+19	+19	÷ 2	÷12	+ 6
Træindustri	÷ 7	+ 2	+ 6	+ 4	+ 2	+ 4
Papir- og grafisk industri	÷ 2	+ 5	+10	÷ 1	÷ 1	+ 3
Kemisk industri	+ 3	+10	÷ 4	0	+ 5	+ 2
Sten-, ler- og glasindustri	÷ 6	+10	+ 2	÷ 5	÷ 4	0
Jern- og metalindustri	÷ 3	+ 3	+ 3	0	÷ 4	+ 1
Transportmiddelindustri	÷ 1	+18	+21	+ 6	+ 6	+12
Industrien i alt	÷ 2	+ 8	+ 9	+ 2	÷ 2	+ 5
Heraf:						
Konsumvareindustri	0	+11	+10	+ 4	÷ 2	+ 6
Produktionsmiddelindustri	÷ 4	+ 6	+ 6	÷ 1	÷ 2	+ 2

Inklusive kød- og mælkekonserves udgjorde eksporten af industrivarer i 1957 3570 mill. kr. eller næsten 45 pct. af den samlede eksport mod 41 pct. i 1956 og 37 pct. i 1955. Sammenlignet med det foregående år viste industrieksporten i 1957 en stigning på ca. 14 pct., medens stigningen fra 1955 til 1956 var ca. 15 pct. Maskineksporten forøgedes imidlertid kun med godt 6 pct. mod 16 pct. fra 1955 til 1956, jfr. at produktionen i jern- og metalindustrien kun var 1 pct. større end i 1956.

Som supplement til ovenstående tabel kan nævnes, at nogle specielle varer, hvoraf der i den senere tid er oparbejdet en ret betydelig eksport, viser meget stærk eksportfremgang igen i 1957. Af møbler eksporteredes der således for 69 mill. kr. eller 74 pct. mere end i 1956, og eksporten af øl steg med 26 pct. til 76 mill. kr. Endvidere havde eksporten af farma-

Eksporten af vigtige industriprodukter.

(Mill. kr.).

	1956	1957	Stigning i pct.
Kød- og mælkekonserves	436	562	29
Sukker	24	64	172
Drikkevarer	80	96	20
Animal. og vegetab. olier og fedtstoffer	78	89	14
Kemikalier	230	272	9
Tekstil og beklædning	150	180	20
Jern- og metalvarer	248	262	6
Maskiner	1007	1072	6
Skibe, nye	151	102	÷ 33
Skibe, brugte	67	100	49
Øvrige industriprodukter	665	792	19

ceutiske præparater en værdi af 105 mill. kr., en stigning på 28 pct. Derimod gik eksporten af cement påny tilbage, dog kun med 5 pct. (til 31 mill. kr.) mod 18 pct. fra 1955 til 1956.

BYGGEVIRKSOMHEDEN

Af de oplysninger, der indtil nu foreligger om nybyggeriet i 1957, fremgår det, at der uden for de egentlige landdistrikter fuldførtes et samlet etageareal på 2,94 mill. m² mod 2,41 mill. m² i 1956 og 2,56 mill. m² i 1955. Boligbyggeriet havde et meget betydeligt omfang, idet der færdigbyggedes godt 23.000 lejligheder mod kun 16.400 i 1956 og 19.900 i 1955. Der er imidlertid i sidste halvdel af 1957 sket et meget stærkt fald i antallet af påbegyndte lejligheder, og ved udgangen af året var antallet af lejligheder under opførelse dalet til 17.600, et fald på ca. 4500 i sammenligning med stillingen ved årets begyndelse. Nedgangen i boligbyggeriet er kun delvis opvejet af stigninger for det øvrige offentlige og private byggeri, og det samlede etageareal under opførelse er i løbet af 1957 formindsket med ca. 0,2 mill. m² til 2,61 mill. m².

ARBEJDSLØSHEDEN

Ledigheden blandt de arbejdsløshedsforsikrede har bevæget sig parallelt med aktiviteten i industri og byggefag, hvilket vil sige, at arbejdsløshedsprocenten i de første måneder af 1957 lå lavere og i slutningen af året højere end i 1956. Det gennemsnitlige antal arbejdsløse, opgjort på grundlag af de ugentlige optællinger, var i 1957 godt 68.000 eller 9,8 pct. af det gnstl. antal arbejdsløshedsforsikrede mod i 1956 godt 72.000 og 10,6 pct.

UDENRIGSHANDELEN

Til trods for at importen i de sidste tre kvartaler af 1957 var lavere end i 1956, bevirkede den meget store import i januar kvartal en stigning i årets samlede import i forhold til det foregående år på 332 mill. kr. eller 3,7 pct. For eksporten var de tilsvarende tal 419 mill. kr. og 5,5 pct. I alt importeredes i 1957 for 9348 mill. kr. og eksporteredes for 7982 mill. kr. Importoverskuddet, 1366 mill. kr., var knap 100 mill. kr. mindre end i 1956.

I slutningen af 1956 og begyndelsen af 1957 medførte fremgangen i produktion og forbrug et øget importbehov både for industrielle råstoffer og for forbrugsvarer. Derimod bevirkede som nævnt den gode høst i 1956 en nedgang i importen af korn og foderstoffer. En del af importforøgelsen i første halvdel af 1957 gik til lageropbygning, idet opgørelsen medio 1957 viste en betydelig stigning i beholdningerne af vigtige importvarer, navnlig jern og stål og brændsel. Forventningerne om faldende priser, som prægede de fleste råvaremarkeder i sommeren og efteråret 1957, måtte imidlertid påvirke importørerne til at vise tilbageholdenhed med køb i udlandet, og skønt importen i årets sidste måneder steg stærkt, nåede den dog ikke op på samme niveau som i sidste del af 1956.

Bag nedgangen i importværdien i løbet af 1957 ligger såvel et fald i importpriserne som en nedgang i de importerede mængder, således som det fremgår af en sammenligning mellem kvantumindeks og indeks for enhedsværdien af de indførte varer (se tabelbilaget bag i hæftet). For året under ét lå dog såvel kvantumsindeks for importen som den gnstl. enheds-

Udenrigshandelen (specialhandel).

(Månedsgennemsnit i mill. kr.).

	Import	Eksport	Heraf: Landbrugsprodukter	Heraf: Industriprodukter[1]	Importoverskud
1955	675	600	345	228	75
1956	751	630	340	261	121
1957	779	665	335	297	114
1. kvartal 1956	671	607	335	242	64
2. – –	768	627	332	267	141
3. – –	732	604	332	243	128
4. – –	834	683	359	292	151
1. kvartal 1957	866	639	324	282	227
2. – –	739	646	327	288	93
3. – –	715	644	319	295	71
4. – –	796	732	371	326	64

[1] Incl. kød- og mælkekonserves.

værdi for de indførte varer lidt højere end i 1956. Stigningen i eksportværdien i sammenligning med 1956 er derimod opnået ved en endnu stærkere forøgelse af de eksporterede mængder, idet indeks for enhedsværdien af de udførte varer har ligget lavere end i 1956. For hele året er byttеforholdet (forholdet mellem indekset for enhedsværdierne for udførslen og det tilsvarende indeks for indførslen) beregnet til 86 mod 89 i 1956.

Udenrigshandelens fordeling på forskellige landområder.

(pct. af samlet import og eksport).

	Import			Eksport		
	1955	1956	1957	1955	1956	1957
Finland, Norge, Sverige	14.4	14.1	14.2	14.0	13.0	14.0
England (Forenede Kongerige)	25.6	24.5	24.4	33.5	30.9	27.9
De 6 fællesmarked-lande med kolonier[1]	37.4	35.9	36.4	28.4	31.1	31.3
Samtlige O.E.E.C.-lande med kolonier	78.2	76.1	76.5	77.7	78.0	77.4
Amerika[2]	12.8	15.3	14.7	12.3	12.4	13.8
Østeuropa	3.8	3.7	3.7	3.5	2.7	3.2

[1] Vesttyskland, Holland, Belgien-Luxembourg, Frankrig og Italien.
[2] Hele kontinentet med undtagelse af kolonier tilhørende O.E.E.C.-lande.

England var også i 1957 vort vigtigste afsætningsmarked, men dets andel i den samlede danske eksport var kun 28 pct. mod 31 pct. i 1956 og 33–34 pct. i 1955. I absolutte tal gik eksporten til England ned fra 2340 mill. kr. i 1956 til 2229 mill. kr. i 1957, og da importen fra England samtidig steg fra 2206 mill. kr. til 2285 mill. kr., opstod der et lille indførselsoverskud i handelen med England. Både importen fra og eksporten til Vesttyskland lå højere end i 1956, men stigningen var stærkest for eksporten (fra 1398 til 1554 mill. kr.). I 1956 fulgte derefter USA som det tredjestørste aftagerland for danske produkter, men skønt eksporten til USA steg fra 562 mill. kr. i 1956 til 664 mill. kr. i 1957, rykkede Sverige op på tredjepladsen blandt Danmarks kunder, idet Sverige i 1957 aftog varer for 707 mill. kr. mod 524 mill. kr. i 1956 (næsten halvdelen af denne stigning faldt på kødeksporten). Nr. 5 og 6 i rækken af salgslande var ligesom i 1956 Italien med 387 (318) mill. kr. og Norge med 298 (310) mill. kr.

I øvrigt henvises til ovenstående tabel, hvoraf det vil ses, at de 6 fællesmarked-landes andel i såvel import som eksport var omtrent som det foregående år. Det samme gælder handelen med O. E. E. C.-landene (det påtænkte frihandelsområde) og med de øvrige nordiske lande under ét.

BETALINGSBALANCE OG VALUTASTILLING

Den foreløbige opgørelse af betalingsbalancen for de tre første kvartaler af 1957 viser for hele perioden under ét omtrent ligevægt mellem indtægter og udgifter på de løbende poster, idet underskuddet på 280 mill.

Betalingsbalancens hovedposter.

Mill. kr.	1956	1. kvt. 1957	2. kvt. 1957	3. kvt. 1957	Januar–sept. 1957
Indtægter eller udgifter netto vedrørende:					
Vareindførsel- og udførsel (f.o.b.)	÷ 574	÷ 439	÷ 60	–	÷ 499
Søtransport	363	135	145	125	405
Øvrige vare- og tjenesteydelser	95	24	÷ 21	69	72
Varer og tjenester i alt	÷ 116	÷ 280	64	194	÷ 22

kr. i januar kvartal næsten opvejes af overskud i april og juli kvartal på henholdsvis 64 og 194 mill. kr.

Posten »søtransport« repræsenterer forskellen mellem den danske skibsfarts nettoindtægter i udenrigsfart og nettoudgiften til udenlandske skibe.

Bankernes nettotilgodehavende i udlandet[1].

(Mill. kr.).

Ultimo	E.P.U.	U.S.-doll.	Can. doll. o. sfrcs.	Andre valutaer	Internat. inst. (netto)	Ialt national-banken	Private banker	Tilsammen
Dec. 1951	÷266	267	4	106	÷ 91	20	÷54	÷ 34
Dec. 1952	÷223	494	8	156	÷103	332	÷44	288
Dec. 1953	÷432	669	8	172	÷ 91	326	÷33	293
Dec. 1954	÷673	637	8	÷59	÷ 85	÷172	÷35	÷207
Juni 1955	÷848	474	6	÷22	÷ 66	÷456	44	÷412
Dec. —	÷732	596	12	÷40	÷ 75	÷239	21	÷218
Juni 1956	÷694	563	7	÷48	÷ 74	÷246	50	÷196
Dec. —	÷644	501	8	÷24	÷ 73	÷232	80	÷152
Jan. 1957	÷630	439	9	÷ 1	÷ 65	÷248	99	÷149
Febr. —	÷628	391	10	13	÷ 74	÷288	126	÷162
Marts —	÷631	404	10	29	÷ 82	÷270	57	÷213
April —	÷641	301	9	31	÷ 78	÷378	112	÷255
Maj —	÷647	241	9	29	÷ 74	÷442	165	÷277
Juni —	÷644	502	10	36	÷ 58	÷154	107	÷ 47
Juli —	÷628	578	10	30	÷ 76	÷ 86	208	122
Aug. —	÷605	537	6	40	÷ 96	÷118	260	142
Sept. —	÷625	495	8	34	÷ 54	÷142	288	146
Okt. —	÷633	481	8	34	÷ 57	÷167	353	186
Nov. —	÷615	564	9	18	÷ 72	÷ 96	350	254
Dec. —	÷569	731	5	13	÷ 73	107	245	352
Jan. 1958						39	362	401

[1] Tallene i første kolonne angiver gælden til E.P.U. efter afregningen for den pågældende måned og tallene i den anden kolonne dollarbeholdningen med tillæg af tilgodehavende eller fradrag af skyldige dollarbetalinger til E.P.U.

Det første tal er for de tre kvartaler opgjort til 705 mill. kr. mod 748 mill. kr. for hele året 1956. Som følge af nedgangen i fragtraterne skønnes skibsfartens valutaindtjening imidlertid at have været noget lavere i juli kvartal end i april kvartal, nemlig 215 mill. kr. mod 245 mill. kr. Det statistiske Departements fragtratetal for trampskibsfarten (ny beregning) var faldende gennem hele året 1957. For januar 1958 er det beregnet til 79 (1955 = 100) mod 124 i januar 1957 og i gennemsnit for 1957 til 99 mod 113 i 1956. Pr. 1. februar 1958 var der oplagt 34 danske skibe på ialt 104.000 BRT.

I de første 9 måneder af 1957 forbedredes nationalbankens og forretningsbankernes valutastilling med ialt 298 mill. kr., medens underskuddet på betalingsbalancens løbende poster i samme tidsrum er anslået til 22 mill. kr. Der har altså i den nævnte periode været en kapitalindførsel på netto 320 mill. kr. Godt halvdelen heraf, 169 mill. kr., falder på stat og kommuner (den største transaktion var trækket på Den internationale Valutafond i slutningen af juni), medens resten – opgørelsens rigtighed forudsat – modsvares af en statusforringelse på andre kapitalposter, f. eks. i form af forøget privat gæld til udlandet.

I oktober kvartal forbedredes bankernes valutastilling yderligere med 206 mill. kr., og for hele 1957 var forbedringen altså 504 mill. kr., hvoraf knap halvdelen udgøres af trækket på valutafonden. Valutafremgangen er fortsat i den forløbne del af 1958.

PENGE- OG KAPITALMARKEDET

Medens der således skete en betydelig forøgelse af likviditeten over for udlandet i løbet af 1957, var den indenlandske likviditet ved udgangen af året omtrent som ved årets begyndelse. Nationalbankens nettokøb af udenlandsk valuta beløb sig til 239 mill. kr., men virkningen heraf på pengeforsyningen neutraliseredes af en nedgang af lignende omfang i bankens tilgodehavender hos finansministeriet.

De private banker forøgede i 1957 deres udlån med omkring 400 mill. kr. eller – ligesom i 1956 – med ca. 6 pct. For de større sparekassers vedkommende var udlånsfremgangen lidt stærkere, nemlig ca. 7 pct. Den tendens til at foretrække direkte udlån fremfor obligationer, som i de foregående år har kunnet konstateres for sparekassernes vedkommende, har også gjort sig gældende i 1957; derimod er bankernes beholdning af obligationer og aktier øget noget. Siden nationalbanken i slutningen af 1956 lempede pligten til at aflevere udenlandsk valuta, har de private bankers nettotilgodehavender i udlandet været stadig stigende, bortset fra midlertidige fald omkring kvartalsskifterne, når bankerne har styrket deres kassebeholdninger ved salg af udenlandsk valuta til Nationalbanken.

Nationalbanken.	Dec. 1956	Marts 1957	Juni 1957	Sept. 1957	Okt. 1957	Nov. 1957	Dec. 1957	Jan. 1958
Udl. tilgodeh., netto	÷232	÷270	÷154	÷142	÷167	÷ 96	107	37
Nettotilgodeh. hos staten	2505	2360	2125	2066	2233	2288	2138	2206
Obl. og aktier	495	496	492	501	499	485	491	419
Seddelomløb	2372	2248	2203	2135	2242	2276	2432	2302
Indlån på folio	377	349	294	277	331	350	369	376
Tilsammen	2749	2597	2497	2412	2573	2626	2801	2678
Forretningsbankerne.								
Kassebeholdning	925	739	803	718	796	813	1004	
Udl. tilgodeh. netto	80	57	107	288	353	350	245	362
Obl. og aktier	1253	1319	1339	1362	1339	1328	1338	
Udlån i alt (indenl.)	6555	6696	6790	6809	6828	6830	6960	
Indlån i alt (indenl.)	7336	7411	7512	7671	7770	7834	7816	
De større sparekasser.								
Obligationer og aktier	1420	1448	1437	1435	1420	1412	1407	
Udlån i alt	3858	3956	4022	4111	4147	4173	4146	
Indlån i alt	5130	5311	5430	5451	5483	5523	5451	

Nettotilgangen af børsnoterede obligationer incl. skatkammerbeviser var i 1957 (pålydende værdi) 836 mill. kr. mod 752 mill. kr. i 1956. Stigningen hidrører udelukkende fra kreditforeningsobligationer i forbindelse med det forøgede byggeri, medens nettotilgangen af statsobligationer og skatkammerbeviser gik ned fra 155 til 123 mill. kr.

Ved fremsættelsen af forslag til finanslov for 1958–59 den 27. november oplyste finansminister Kampmann, at salget af statsobligationer i første del af finansåret 1957–58 havde været mere end tilstrækkeligt til at dække hele årets finansieringsbehov, som han anslog til 50 mill. kr. For det kommende finansår regnede han med et finansieringsbehov på godt 100 mill. kr., som ville være dækket ved en fornyelse af præmieobligationslånet af 1948, der forfalder i juni 1958.

Oprindeligt var der for indeværende finansår regnet med et overskud på drifts- og anlægsbudgettet på 550 mill. kr. og et finansieringsbehov på 300 mill. kr. Dette viste sig at være en for optimistisk vurdering, men ved de i sommeren 1957 gennemførte love om øgede statsindtægter og besparelser er statens indtægter blevet forøget med op imod 400 mill. kr. for et helt år og godt 250 mill. kr. for indeværende finansår, og i november blev overskuddet på drifts- og anlægsbudgettet anslået til knap 650 mill. kr. eller omtrent det samme som i 1956–57. Nettoudgiften på kapitalbudgettet blev anslået til 685 mill. kr., hvilket er en nedgang på godt 250 mill. kr. i forhold til det foregående finansår. Nedgangen skyldes navnlig opkrævningen af stabiliseringslånet, der posteres på kapitalbudgettet.

For det kommende finansår er driftsindtægterne budgetteret til 5.523 mill. kr. og drifts- og anlægsudgifterne til 4.950 mill. kr. På kapitalposterne regnes med udbetalinger af omtrent samme størrelse som i 1957–58, og finansieringsbehovet er som nævnt anslået til omkring 100 mill. kr.

Mod slutningen af 1957 viste der sig tendenser til opgang i obligationskurserne, og i januar lå markedet overordentlig fast, skønt nationalbanken for at modvirke en for hurtig kursstigning solgte obligationer i betydeligt omfang. Det statistiske Departements indeks for obligationskurserne, der for januar 1957 var beregnet til 97 (1955 = 100) og for december til 98, var i januar steget til 100, og nedgangen i den effektive rente nærmede sig ved udgangen af januar for visse papirer 1 (point) pct. sammenlignet med stillingen på samme tidspunkt i januar 1957.

Indekset for aktiekurserne er i løbet af 1957 gået ned fra 128 (1955 = 100) i januar til 109 i december. Nedgangen har været stærkest for rederiaktier, fra 154 i januar til 122 i december.

PRISER OG LØNNINGER

Det statistiske Departements engrosprisindeks (ny beregning; basisår 1955) var i januar 1958 102 mod 106 i januar 1957. Prisfaldet på fødevarer og brændsel viser sig i »pristalsfamiliens« budget i en nedgang i udgifterne til disse poster på henholdsvis 5,2 og 4,5 pct. mellem januar 1957 og januar 1958. Herved er udgifterne på samtlige egentlige vareposter i

Detailpristalsbudgettet.

	Januar 1957[1]	Januar 1958	Stigning Kr.	Stigning pct.
Fødevarer	4353	4125	÷228	÷5.2
Klæder, fodtøj, vask	1780	1832	52	2.9
Brændsel, belysning	852	814	÷ 38	÷4.5
Anskaffelser og vedligeholdelse	649	658	9	1.4
Spiritus, tobak, fortæring ude	944	1008	64	6.8
Hygiejne, kulturelle udgifter	1233	1286	53	4.3
Transport	392	393	1	0.3
Vare- og tjenesteydelser i øvrigt, ekscl. bolig	850	851	1	0.1
Vare- og tjenesteydelser i alt, ekscl. bolig	11053	10967	÷ 86	÷0.8
Bolig	1123	1192	69	6.1
Varer og tjenesteydelser i alt, incl. bolig	12176	12159	÷ 17	÷0.1
Personlige skatter ÷ børnetilskud	1315	1442	127	9.7
Kontingenter	778	849	71	9.1
I alt	14269	14450	181	1.3

Detailpristalsbudgettet fortsat.

Detailpristallet.	Januar 1957[1]	Januar 1958
Juli 1914 = 100	433[1]	438
1935 gnstl. = 100	252[1]	255
Det lønregulerende pristal[2].		
Juli 1914 = 100	427	432
1935 gnstl. = 100	249	252

[1] Uden fradrag for sparebeviser.
[2] Kaldet »særpristallet«.

husholdningsbudgettet gået ned med 0,8 pct. i årets løb, men på grund af højere udgifter til bolig, skatter og kontingenter er udgifterne på det samlede budget steget med 1,3 pct.

Mellem oktober 1957 og januar 1958 steg det lønregulerende pristal 3 points til 432, væsentligst som følge af den årlige regulering af udgiften til husleje, men da grænsen for udbetaling af nye portioner dyrtidstillæg ligger ved 435 for arbejderne og 436 for tjenestemændene, medfører denne stigning ingen ændring af lønningerne. Lønregulering efter pristallet kan herefter tidligst finde sted den 1. september for arbejderne og den 1. oktober for tjenestemændene i henhold til juli-pristallet. I 1957 medførte pristalsreguleringen af lønningerne, at såvel arbejdere som tjenestemænd opnåede 2 nye portioner dyrtidstillæg mod 4 portioner i 1956. Det må antages, at lønstigningen i det hele taget har været noget mindre end i 1956, da også lønfastsættelsen i foråret bevirkede en lønforhøjelse.

21. 2. 1958

C. L.